

Ks. ANTONI BARTOSZEK

Osoby niepełnosprawne w życiu społeczeństwa i Kościoła

Z okazji Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych została zorganizowana przez Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Caritas Archidiecezji Katowickiej konferencja na temat osób niepełnosprawnych w życiu społeczeństwa i Kościoła. Konferencja odbyła się 10 XII 2003 r. w Miejskim Ośrodku Kultury w Rudzie Śląskiej-Nowym Bytomiu. Wybór miejsca konferencji nie był przypadkowy. Miasto Ruda Śląska od lat tworzy i realizuje programy przyjazne osobom niepełnosprawnym. Konferencja wpisała się w te programy, podkreślając i uwytatniając rolę miasta w procesie integracji osób niepełnosprawnych.

W 2003 r. odbyło się wiele konferencji i sympozjów naukowych na temat niepełnosprawności. Specyfiką konferencji w Rudzie Śląskiej, wynikającą z charakteru instytucji ją organizujących, było z jednej strony zaakcentowanie duchowego wymiaru problematyki niepełnosprawności, z drugiej zaś – ukazanie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych zarówno w życiu Kościoła, jak i całego społeczeństwa. Tak sprecyzowana problematyka wymagała ujęcia interdyscyplinarnego. Prelegentami byli przedstawiciele kilku ośrodków naukowych Polski: Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Uniwersytetu Śląskiego, a także osoby bezpośrednio podejmujące troskę o ludzi niepełnosprawnych.

Prezydent miasta Ruda Śląska, mgr inż. Andrzej Stania, otworzył konferencję i wprowadził w jej tematykę, ukazując wkład miasta w proces integracji niepełnosprawnych w społeczności lokalnej. Dziekan Wydziału Teologicznego w Katowicach ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor podziękował władzom Rudy Śląskiej oraz Caritas katowickiej za zorganizowanie konferencji. W imieniu ks. abp. Damiana Zimonia przemówił ks. bp Gerard Bernacki.

W ramach pierwszej sesji, dotyczącej godności osób niepełnosprawnych, wystąpił ks. dr Artur Malina z Wydziału Teologicznego UŚ, który w referacie zatytułowanym „Niepełnosprawni w przekazie biblijnym” ukazał antropologiczny wymiar niepełnosprawności widoczny na kartach Starego Testamentu oraz jej wymiar chrystologiczny, ujawniający się w Nowym Testamencie. W konkluzji wystąpienia Prelegent podkreślił, iż w świetle eklezjologii św. Pawła obecność osób niepełnosprawnych jest darem dla Kościoła i świata, a ich misją jest Bożym charyzmatem. Po wystąpieniu ks. dr. Maliny miała miejsce prezentacja nagranej kilka dni przed konferencją rozmowy z prof. dr. hab. Wojciechem Chudym, filozofem z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Tematem rozmowy był sens życia osób niepełnosprawnych. Prof. Chudy, sam będąc osobą niepełnosprawną poruszającą się za pomocą wózka inwalidzkiego, zauważył, iż każda ludzka egzystencja jest naznaczona trudem. Stwierdził, iż trud życia, wyrażający się w zmaganiu z własną naturą, w przezwyciężaniu swego niedopasowania do innych oraz w świadomości nieuchronności śmierci, jest szczególnym czynnikiem wewnętrznego doskonalenia się, stanowiącego dla człowieka istotne zadanie moralne. Filozof z Lublina

podkreślił, iż sens życia osób niepełnosprawnych nie różni się co do istoty od sensu życia innych ludzi, jednak z racji tego, iż dotyczy osób ułomnych, cierpiących i niesprawnych, szczególnie uwydatnia się w moralnym trudzie stawania się „bardziej” osobą w kontekście fizycznej słabości.

Druga i trzecia sesja, przybliżała konkretne sposoby funkcjonowania osób niepełnosprawnych w życiu społeczeństwa i Kościoła. Pod nieobecność z powodu choroby prof. dr. hab. Jan Wiktora Sienkiewicza, historyka sztuki z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, który miał mówić o obecności twórczości plastycznej niepełnosprawnych umysłowo w polskiej sztuce współczesnej, ks. mgr Piotr Będziński, diecezjalny konserwator w Gliwicach, zaprezentował wykład zatytułowany „Malarstwo jako jeden ze sposobów komunikacji ze światem osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych na kanwie twórczości Vincenta van Gogha”. Po ks. Będzińskim wystąpiła prof. dr. hab. Zofia Żukowska z Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, która w referacie zatytułowanym „Wartości sportu mierzone uczestnictwem młodzieży niepełnosprawnej w igrzyskach paraolimpijskich” ukazała wychowawcze wartości sportu oraz wskazała na potrzebę popierania i rozwijania działalności sportowej osób niepełnosprawnej. W końcowej części konferencji dwaj kapłani, bezpośrednio zaangażowani w działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, ukazali wkład Kościoła w troskę o ludzi upośledzonych. Ks. mgr Tadeusz Zaleski, prezes Fundacji im. Brata Alberta w Krakowie, przedstawił działalność katolickich stowarzyszeń w Polsce, posługujących niepełnosprawnym, zaś ks. mgr Krzysztof Bąk, dyrektor Caritas w Katowicach, przedstawił działania podejmowane na rzecz osób niepełnosprawnych w archidiecezji katowickiej, szczególnie prezentując Ośrodek w Mikołowie-Borowej Wsi.

Widocznym owocem refleksji naukowych stała się wydana już na samą konferencję publikacja książkowa pt. *Osoby niepełnosprawne w życiu społeczeństwa i Kościoła* pod redakcją ks. dr. Antoniego Bartosza z Wydziału Teologicznego UŚ oraz mgr. Dariusza Sitko, dyrektora Ośrodka dla Niepełnosprawnych w Rudzie Śląskiej-Halembie. Książka prezentuje wyniki poszukiwań naukowych, realizowanych zarówno przez prelegentów konferencji, jak i przez przedstawicieli innych dziedzin wiedzy. Konferencji towarzyszyły także dwa wydarzenia kulturalne, których twórcami były osoby niepełnosprawne: występ „Absurdalnego Kabaretu” pod kierownictwem ks. Marka Wójcickiego oraz wystawa „Genesis”, przygotowana przez Ośrodek dla Niepełnosprawnych w Rudzie Śląskiej-Halembie.

Konferencja była adresowana do osób, którym bliska jest problematyka niepełnosprawności, a zatem do samych osób niepełnosprawnych, których obecność bardzo wyraźnie się zaznaczyła, do rodzin i bliskich osób niepełnosprawnych oraz do tych, którzy pracując i działając w różnych instytucjach, stykają się z problemem niepełnosprawności. Choć konferencja miała charakter ściśle naukowy, jednak równocześnie stała się miejscem i czasem zwykłego spotkania interpersonalnego, integracji oraz źródłem energii do dalszej posługi osobom niepełnosprawnym. W dyskusjach pokonferencyjnych bardzo wyraźnie podkreślono, iż konferencja poprzez sam dobór tematyki referatów, liczny udział osób niepełnosprawnych, ich aktywne włączenie się w dyskusję, poprzez wywiad z niepełnosprawnym profesorem oraz towarzyszące imprezy kulturalne, których twórcami i wykonawcami byli sami niepełnosprawni – ukazała ludzi niepełnosprawnych jako aktywnych i twórczych członków społeczeństwa i Kościoła, wnoszących cenny i niepowtarzalny wkład w lokalną oraz ogólnoludzką społeczność.